

Plan for formidling 2022-2025

Restaureringen av Det Hanseatiske Museum, 2021

Los-jubileet 2021, Kystmuseet i Øygarden

Aktiviteter, Herdla Museum

Storeblå visningscenter for havbruk, Norges Fiskerimuseum

Maritime familiedager 2021, Bergens Sjøfartsmuseum

Forord

Planen er utarbeidet av en prosjektgruppe i Museum Vest bestående av konservator Lilli Ingvaldsen, museumspedagog Lise Bjørnen, museumspedagog & konservator NMF Joakim Gusland og fagleder for formidling, Jenny Heggvik.

Planen er sendt ut på høring til alle formidlerne i Museum Vest. I januar blir planen også sendt til lederne og direktøren, og i februar 2022 skal planen presenteres for og behandles av styret i Museum Vest.

Takk til Lilli, Lise og Joakim for godt arbeid og interessante diskusjoner.

Planen er illustrert med ulike foto. De bildene som ikke har kreditering, er tatt av fotograf Silje K. Robinson eller ansatte i Museum Vest.

Telavåg 1. februar 2022

Jenny Heggvik

Fagleder for formidling
Museum Vest

1.0 INNLEDNING	4
1.1. <i>Definisjon av formidling, målgrupper for formidlingsarbeidet og planens virkeområde</i>	5
2.0 OVERORDNEDE FØRINGER.....	6
2.1 <i>ICOMs etiske regelverk.....</i>	6
2.2 <i>UNESCOs konvensjon om vern av immateriell kulturarv.....</i>	6
2.3 <i>Statlig museumspolitikkk.....</i>	7
2.4 <i>Hordaland fylkeskommune sin regionale kulturplan</i>	8
2.5 <i>Bergen kommune sin plan for museer og frivillig kulturvern 2022-2032.....</i>	8
2.6. <i>Hva sier den nasjonale læreplanen?</i>	9
3.0. FORMIDLING I MUSEUM VEST 2022-2025.....	10
3.1. <i>Formål</i>	10
3. 2 <i>Plan for de ulike arbeidsområdene</i>	13
3.2.1. <i>Formidling gjennom utstillinger.....</i>	13
3.2.2 <i>Formidling til utdanningsinstitusjoner.....</i>	18
3.2.3. <i>Annen formidling (omvisninger, alle slags arrangement)</i>	21
3.2.4. <i>Digital formidling</i>	24
3.2.5. <i>Publikasjoner</i>	27
3.3. <i>Andre tiltak for å styrke formidlingsarbeidet.....</i>	28
3.3.1. <i>Opplæring av museumsvertene</i>	28
3.2.2. <i>Samarbeid på tvers av avdelingene i Museum Vest.....</i>	28
3.3.3. <i>Samarbeid gjennom ulike typer nettverk</i>	29
3.3.4. <i>Internasjonalt samarbeid på formidlingsfeltet.....</i>	31
4.0 PUBLIKUMSUTVIKLINGSARBEID I MUSEUM VEST	33
5.0. OPPSUMMERING MED SATSNINGSOMRÅDER	34
5.1. <i>Hovedsatsninger i planperioden 2022-2025</i>	34
6.0. VEDLEGG:.....	36
6.1. <i>Undervisningsopplegg ved de ulike avdelingene</i>	36
7.0 HANDLINGSPLANER FOR DE ULIKE AVDELINGENE.....	39

1.0 INNLEDNING

Museum Vest inkluderer museene Norges Fiskerimuseum, Bergens Sjøfartsmuseum, Det Hanseatiske Museum og Schøtstuene, Fjell Festning, Kystmuseet i Øygarden, Nordsjøfartsmuseet, Herdla Museum og Bjørn West Museet. Dette dekker en region som inkluderer kommunene Bergen, Øygarden, Askøy og Masfjorden.

Kombinasjonen av museer med stor spennvidde av fagtema innenfor krig og forsvarshistorie, handel og næring, natur og miljø gir utfordringer, men også mange muligheter. Museum Vest har et sterkt pedagogisk fagmiljø på tvers av fagtemaene, som sørger for faglige diskusjoner og drar veksler på hverandres erfaringer. Flere avdelinger deler også temaer som berører hverandre, slik som Det Hanseatiske Museum, Norges Fiskerimuseum, Bergens Sjøfartsmuseum og Kystmuseet i Øygarden, og Nordsjøfartsmuseet, Fjell Festning, Herdla Museum og Bjørn West museet. Mulighetene for formidlingsprosjekt på tvers av avdelinger er mange. I Museum Vest henger formidlingen sammen med de andre f-ene; forvaltning, forskning og fornying, i den forstand at formidlingen er basert på forskning og på gjenstandssamlinga vår. Ved både større og mindre utstillingsarbeid kan det være relevant å innhente både nye gjenstander og ny grunnlagsdokumentasjon. Prinsippet om f-ene er fortsatt gyldig. På dette viset bygger man opp den faglige tyngden til museet. Etableringen av fagsjefstillingene for formidling og forskning i 2015 og forvaltning i 2016 er en del av denne faglige identitetsbyggingen.

Formidlingsplanen bygger på tidligere formidlingsplan (2016-2020) og andre planer og vedtekter i Museum Vest, samt internasjonale, nasjonale, fylkeskommunale og kommunale dokument og planer.

Formidlingsplanen inneholder Museum Vest sine overordnede mål og strategier for formidling i perioden 2022-2025. Dette dokumentet skal være et styringsdokument og et førende utgangspunkt for formidlingsarbeidet ved den enkelte avdeling i Museum Vest. Avdelingenes årlige handlingsplaner skal derfor systematisk relateres til målsettingene i den felles formidlingsplanen. Formidlingsplanen inneholder derfor en handlingsdel med de ulike avdelingenes handlingsplaner for hele planperioden. Disse handlingsplanene revideres hvert år og vil bidra til at vi kan nå målene for planperioden. Formidlingsplanens funksjon er altså samordning, strukturering og kvalitetssikring av den formidling som foregår i Museum Vest. Planen skal tydeliggjøre fokusområder fra Strategisk Vegkart og beskrive hvordan vi organiserer formidlingsarbeidet vårt. Formidlingsplanen dekker

utstillinger, undervisningstilbud til skoleklasser, digital formidling, aktivitetsdager og andre arrangement for publikum samt ulike typer publiseringer.

1.1. Definisjon av formidling, målgrupper for formidlingsarbeidet og planens virkeområde

Definisjon av formidling:

Med formidling forstår vi den publikumsrettede delen av museumsdriften. Det inkluderer utstillinger, undervisningsopplegg, omvisninger, arrangementer, nettpresentasjoner og publikasjoner. Denne formidlingen innebærer en tilrettelegging og en tilpasning for ulike typer publikum.

Målgrupper for formidlingsarbeidet per i dag:

- Barn og unge i hele utdanningsløpet
- Lokalbefolkningen
- Reiselivsgrupper som pensjonistgrupper, utenlandske gjester osv.
- Næringslivet
- Enkeltbesøkende turister

Planen omfatter publikumsrettet arbeid i Museum Vest. Markedsføring, salgs- og annet informasjonsarbeid omfattes ikke av denne planen, og kommer i en egen plan.

Bergens Sjøfartsmuseums aktivitet, Tall Ship Races i Bergen, 2019

2.0 OVERORDNEDE FØRINGER

Fra en rekke hold, både internasjonalt, nasjonalt og regionalt, er det føringer for museenes formidlingsarbeid. Disse føringene danner et grunnlag for formidlingen til Museum Vest. Her følger en oversikt over vesentlige føringer for formidlingen ved Museum Vest fra ICOM, UNESCO, Staten, Vestland fylkeskommune, Bergen kommune og læreplanverket.

2.1 ICOMs etiske regelverk

Om museenes rolle i formidlingsarbeidet:

Museum Vest skal følge den internasjonale museumsorganisasjonen ICOMs etiske regelverk. Her vektlegges museenes samfunnsrolle i formidlingsarbeidet:

”Museet har plikt til å utvikle sin viktige folkeopplysningsrolle og trekke til seg et bredere publikum fra lokalsamfunnet, området eller gruppen som de betjener. En integrert del av museets opplysningsoppgave består i å samhandle med det samfunnet museet tjener og arbeide for å fremme dets natur- og kulturarv”.¹

Norsk ICOM utferdiget i 2020 nasjonale presiseringer av ICOM sitt etiske regelverk på en måte som både er fundert i de internasjonale føringene, samtidig som de ble konkretisert og tilpasset nasjonale problemstillinger og praksiser.

Det kan videre gi grunnlag for å tydeliggjøre sammenhengen mellom forvaltning, formidling og forskning, og i større grad synliggjøre våre prosjekt og vår kompetanse slik det er beskrevet i punkt 4:

«Utstillinger, formidling, innsamling og bevaring bør være basert på forskning. Forskeren skal krediteres i alle relevante sammenhenger. Museet skal bidra til at samlingene tilrettelegges for forskning. Offentlig tilgjengelig informasjon om egne forskningsprosjekter, oversikt over vitenskapelige publikasjoner og annen forskningsformidling skal utformes av museet.»

2.2 UNESCOs konvensjon om vern av immateriell kulturarv

Norge sluttet seg til denne konvensjonen i 2007. Her defineres «immateriell kulturarv» på følgende måte²:

¹ <http://norskicom.no/det-etiske-regleverk/>

² Fra St.prp. nr. 73 (2005–2006) Om samtykke til ratifikasjon av UNESCOs konvensjon av 17. oktober 2003 om vern av den immaterielle kulturarven.

«immateriell kulturarv» betyr praksis, fremstillinger, uttrykk, kunnskap, ferdigheter – samt tilhørende instrumenter, gjenstander, kulturgjenstander og kulturelle rom – som samfunn, grupper og, i noen tilfeller, enkeltpersoner anerkjenner som en del av sin kulturarv. Denne immaterielle kulturarven, som er overført fra generasjon til generasjon, blir stadig gjenskapt av samfunn og grupper i forhold til deres miljø, i samspill med naturen og med historien og gir dem en følelse av identitet og kontinuitet, noe som fremmer respekt for kulturelt mangfold og menneskelig kreativitet. I forbindelse med denne konvensjon tas kun i betraktning immateriell kulturarv som er forenlig med de eksisterende internasjonale menneskerettighetsinstrumentene og med kravene om gjensidig respekt mellom samfunn, grupper og enkeltpersoner samt en bærekraftig utvikling.»

Museene har ansvar for å verne immateriell kulturarv i tillegg til den materielle kulturarven. Museum Vest bør også ha formidling og undervisningsopplegg som bidrar til dette. Bergen kommune skriver i sitt nye planverk at det skal opprettes et nasjonalt kompetansesenter for immateriell kulturarv i Bergen.³ Hvis dette realiseres, vil det være relevant for MV å benytte seg av dette senteret.

2.3 Statlig museumspolitik

Museum Vest skal følge retningslinjer i den nasjonale museumspolitikken, som vi finner spesielt i Stortingsmelding 23 (2020-2021): *Musea i samfunnet. Tillit, ting og tid* Meldinga anlegger et langtidsperspektiv med utviklingstrekk fram mot 2050. Det nevnes flere prioriteringsområder i neste 30-årsperiode. Blant disse er:

- Universell tilgjengelighet, universell utforming
- Mangfoldig deltaking
- Posisjon som læringsarena i brei tyding – m.a. gjennom tettare samarbeid med vitenskaplege miljø.
- Barn og unge skal møte kulturarv
- Formålstjenelig digital formidling.

Meldinga etablerer også «relevant formidling» som sentralt begrep. Stortingsmeldinga understreker at all formidling ikke kan være relevant for alle alltid, at museene skal ha rom for både det som når bredt ut, og det som er spesialisert og smalt. Meldinga peker på at museene kan la nye stemmer slippe til, tufte formidlingsarbeidet på samspill og aktiv dialog med brukerne om hva de mener er relevante tematikker og formidlingsformer. Samtidig som digitale formidlingsformer blir viktig i framtida, vil museenes fysiske utforming og autentiske samlinger få ekstra kraft.

«Romleg og taktile opplevingar av autentisk materiale er ei særreiga røynsle som talar til fleire sansar. Saman med digitalisert kulturarv, som kan auka tilgangar for fleire, skal samlingane i musea halda fram med å skapa nyfikne og kommunisera med nye generasjonar. Den fysiske museumsvitjinga og den digitale formidlinga må utfylla

³ Bergen kommunes Plan for museer og frivillig kulturvern 2022-2031, s.24

kvarandre på måtar som styrkjer museumsformidlinga i stort.»⁴

I tillegg understreker Stortingsmeldinga at når museene åpner for nye stemmer og større medvirkning fra publikum skal de samtidig sørge for høy faglig kvalitet og kunnskap i formidlinga:

«Gjennom målretta tilrettelegging og nyskapande formidling skal musea fremja innsikt og refleksjon. Det inneber at dei som institusjonar må vera med på å rettleia folk, fremja kritisk tenking og læring, og å streva etter kvalitet og kunnskap i den utåt-retta verksemda.»⁵

Stortingsmeldinga tar også opp en ny, ekstern faktor som kan få følger for formidlingsfeltet i Museum Vest. De skriver at Forsvarets museer er anbefalt overført fra Forsvarsdepartementet til Kulturdepartementet. Samarbeid og mulig konsolidering skal vurderes fram mot 2024. Det pekes på Museum Vest som relevant aktør i forhold til Bergenhus festningsmuseum. Framover bør vi derfor være forberedt på spørsmål om mulig tettere og formelt samarbeid med dem.

2.4 Hordaland fylkeskommune sin regionale kulturplan

Hordaland fylkeskommune framhever at museene har et særlig ansvar for å tilgjengeliggjøre kunnskapen for publikum:

”I særleg grad har musea eit ansvar for å gjere kunnskapen meir tilgjengeleg for eit større publikum; gjennom utstillingsproduksjon, undervisningsopplegg, bruk av ny teknologi og sosiale medier mv.”⁶

Den nye regionale planen for utviklingen av kulturfeltet i nye Vestland fylke 2023-2035 blir først vedtatt av Fylkestinget høsten 2022. I sitt innspill til denne planen uttrykte Museum Vest et ønske om at fylkeskommunen gir museene større plass i planprosessen. Den nye planen skal også vise hvordan feltet kan bidra i samfunnsutviklingen. Den er sagt å skulle svare bedre på de nye ansvarsområdene og knytte dem til de overordna måla i Utviklingsplan for Vestland. Integrering og inkludering skal være gjennomgående perspektiv i all regional planlegging. Vi må derfor inntil videre forholde oss til den gjeldende planen for tidligere Hordaland fylke.

2.5 Bergen kommune sin plan for museer og frivillig kulturvern 2022-2032

Bergen kommunes *Plan for museer og frivillig kulturvern 2022-2032*, ble vedtatt i Bystyret 22.09.2021.

⁴ Meld. St. 23 (2020-2021) Musea i samfunnet Tillit, ting og tid, s. 57

⁵ Meld.St. 23 (2020-2021) Musea i samfunnet. Tillit, ting og tid. Kap. 6.1.

⁶ Premiss: Kultur. Regional Kulturplan for Hordaland 2015-2025, Hordaland fylkeskommune, s. 74

Planens fem bærebjelker er bærekraft, mangfold, digitalisering, relevans og immateriell kulturarv. Av disse trekkes bærekraft og mangfold frem som viktigst.

Planen presiserer at digital formidling ikke kan erstatte fysisk formidling.

«Museenes formidling anbefales å i økende grad ta i bruk digitale løsninger. (Innholdets tilgjengelighet øker, både i forkant av museumsbesøket, mens de besøker museet og i etterkant, men også for alle de som av ulike grunner ikke møter opp fysisk. Også antall objekter på DigitaltMuseum bør økes og nye digitale formidlingsformer utvikles.) Disse [digitale formidlingsformer] skal ikke erstatte de analoge, fysiske formidlingsformene, da autentisiteten i gjenstander, bygninger og miljøer er et av museenes klare fortrinn sammenlignet med en del andre kulturinstitusjoner. Det digitale skal komplettere og ikke erstatte. Digitale løsninger kan også sees som bærekraftige løsninger. Museene må settes i stand til å fullt ut kunne ta i bruk nye og relevante digitale verktøy. Også hybride formidlingsformer må vies god plass.»⁷

Kystkultur, immateriell kulturarv og håndbåren kunnskap er viet mye plass i planen. Museenes definisjonsmakt og samfunnsoppdrag trekkes frem, og museene oppfordres blant annet til å slippe til flere stemmer og perspektiver, og slik bli relevant for flere.

Planens delmål "Relevant og attraktiv formidling og museet som møtested" er spesielt relevant for Museum Vests formidlingsplan.

«For og sammen med sitt mangfoldige publikum og mange brukere skal museene skape undring og refleksjon rundt kulturarven og legge til rette for at museene fremstår som spennende møtesteder, både fysisk, digitalt og med hybride løsninger.»

Og videre:

"Formidlingen i museene bør preges av interaktivitet og involvering. Gjennom å invitere til dialog og stimulere til offentlig ordskifte om museumsutstillinger med videre, skal nye grupper nås, samtidig som eksisterende brukere og kjernepublikum og de fysiske møtene i museenes autentiske miljøer ivaretas."⁸

2.6. Hva sier den nasjonale læreplanen?

Museene kan også bidra til elevenes danning, jfr. Overordnet del av Læreplanen.

«2. Prinsipper for læring. Utvikling og danning.

(...) Danning skjer når elevene får kunnskap om og innsikt i (...) språk og historie, samfunn og arbeidsliv, kunst og kultur (...). Danning skjer også gjennom opplevelser og praktiske utfordringer i undervisningen og skolehverdagen. (...) Danning skjer når de

⁷ Bergen kommunes Plan for museer og frivillig kulturvern 2022-2031, s. 32

⁸ Bergen kommunes Plan for museer og frivillig kulturvern 2022 -2031, s. 36

arbeider på egenhånd, og når de samarbeider med andre.»⁹

Museumspedagogene og formidlerne i Museum Vest bør se til læreplanen og de spesifikke fagplanene for å kunne lage faglige gode og relevante undervisningsopplegg. Vi tenker også at museene tilfører noe som skolene ikke kan tilby, gjennom blant annet våre utstillinger og gjenstander. Dette kommer vi tilbake til i kapittel 3.

3.0. FORMIDLING I MUSEUM VEST 2022-2025

Museum Vest skal være en aktiv samfunnsaktør og delta i samfunnsdebatten. Bergen kommunes *Plan for museer og frivillig kulturvern* beskriver museenes samfunnsrolle slik:

«Museenes samfunnsrolle er å gjenspeile det samfunnet de er en del av. Selve samfunnsrollen eller samfunnsoppdraget for museene ligger i å utvikle og formidle kunnskap om menneskers forståelse av og samhandling med sine omgivelser. I dette ligger stor faglig frihet og samtidig utfordringer for museene i å definere og avgrense hva som er relevant og viktig i et samfunnsperspektiv. Dette er et faglig kjernesporsmål i museene som krever kontinuerlig analyse og refleksjon. Både de profesjonelle museene og de frivillige kulturvernorganisasjonene må være bevisste sin definisjonsmakt, og søke å være relevante for samtiden.»¹⁰

Museum Vest skal ha attraktive utstillinger på alle avdelinger; utstillinger som fremmer interesse, forståelse og engasjement for historien, kulturarven og naturen vi er satt til å forvalte. Formidlingstilbudene og aktivitetene våre skal være grønne og bærekraftige.¹¹ Alle avdelinger i MV må utarbeide planer for å bli Miljøfyrtårn og hvordan dette påvirker formidlingsaktivitetene. Dette må ses på tvers av Museum Vest, jfr. fokusområdet i veikartet vårt: «Hensynet til klima, miljø og bærekraft skal stå sentralt.»¹²

3.1. Formål

Formidlinga i Museum Vest skal gjøre samlingene, forskninga og historiene våre tilgjengelige for alle. Men å skape en sammenheng mellom forvaltning, forskning og formidling kan være utfordrende. Gjennom etableringen av stillingene som fagledere for formidling, forskning og forvaltning, ble koordineringen og det museumsfaglige arbeidet i Museum Vest styrket. Faglederne er direktørens rådgivere og plassert i den nyopprettede strategiske ledergruppa (november 2021).

⁹ Overordnet del, Læreplanen, nettsted: <https://www.udir.no/lk20/overordnet-del/prinsipper-for-laring-utvikling-og-danning/?lang=nob>

¹⁰ Bergen kommunes Plan for museer og frivillig kulturvern Bergen kommune 2022-2031, s. 19

¹¹ Museum Vest – Strategisk veikart 2021-2025, Mål 13, Stoppe klimaendringene, s. 9

¹² Museum Vest – Strategisk veikart 2021-2025, s. 11.

Museumspedagogene og formidlerne skal yte service og kvalitet i alle ledd av formidlinga. Museum Vest skal tilby undervisningsopplegg av høy faglig og pedagogisk kvalitet, jfr. Strategisk Veikart, som sier at vi skal tilstrebe profesjonalitet i alle ledd av organisasjonen.¹³ Videre skal MV drive nyskapende, engasjerende og kritisk formidling som gir rom for refleksjon.

I Museum Vest sitt strategiske vegkart vedtatt av styret 23.02.21, finner vi Museum Vest sin visjon:

«Tett på menneskene og livet langs kysten og på havet.»

«Vårt oppdrag og vår faglige profil:

«Museum Vest er både et regionalt ansvarsmuseum og et museum som kjennetegnes av bestemte fagtema. Vår rolle som regionalt ansvarsmuseum innebærer at vi kan bidra med rådgivning innen museumsfaglige spørsmål til blant annet private og kommunale samlinger. Vi er et av få konsoliderte museer som er tematisk fundert. Vår faglige profil sammenfattes under følgende fagområder:

- *Kysten og havet som økosystem, livsgrunnlag og ferdselsåre*
- *Okkupasjon, krig og menneskerettigheter*
- *Handels- og sjøfartsbyen Bergen*

(...)

Livet ved havet er et grunntema for Museum Vest. For vår region er fagområdene viktige temaer, men vår regionale historie er også en del av en større sammenheng. Derfor har Museum Vest ambisjoner også utover det regionale nivået.»¹⁴

For å utdype: Vår formidling i Museum Vest skal presentere kystnasjonen Norge og ha hovedvekt på fagfeltene kyst-, fiskeri-, handels-, sjøfarts- og naturhistorie og krigs- og forsvarshistorie fra 2. verdenskrig til den kalde krigen. Dette inkluderer fiskeri- og havbruksnæringene samt kystkulturen sin historie. Andre temaer vi skal formidle er: Hanseatenes liv på Bryggen i Bergen, hanseatenes internasjonale handelsrolle og den hanseatiske handelskulturen som er en begrunnelse for Bryggens verdensarvstatus. I tillegg kommer naturhistorie og naturmangfold og krigs- og etterkrigshistorien i Vestland. Alt basert på de spesifikke fagområdene avdelingene representerer. Dette underbygges i Museum Vest sitt strategiske vegkart med eksempler:

«Museum Vest sin formidlingsaktivitet spenner bredt, fra familiearrangement og skolebesøk til utstillinger, digitale plattformer, publikasjoner og byvandring. Vi har

¹³ Museum Vest – Strategisk veikart 2021-2025, s. 11

¹⁴ Museum Vest – Strategisk veikart 2021-2025, vedtatt av styret 23.02.21, s. 10. Mer om nasjonale nettverk seinere i planen.

ambisjoner om å styrke Museum Vest sin formidlingsaktivitet betydelig i årene som kommer.

Vi vil med våre tilbud søke å nå et bredere publikum, og vi ønsker også å nå nye målgrupper. Vår formidlingsaktivitet skal bære preg av mangfold, inkludering og høy kvalitet. Formidlingen skal skape lærelyst, nysgjerrighet, engasjement, kritisk tenkning og refleksjon. Vi skal la ulike stemmer og aktører komme til orde, men samtidig være tydelige på hva vi i Museum Vest står for og mener. Vi skal våge å tenke innovativt og prøve ut nye opplegg og aktiviteter, samtidig som vi ivaretar aktiviteter som fungerer bra i dag.»¹⁵

Det strategiske vegkartet gir oss konkrete føringer og satsningsområder for formidlingsfeltet.

«Fokusområder i planperioden vil være å:

- *Satse på kunnskapsbasert formidling. MV skal synliggjøre samlingene, ny forskning og kunnskapsproduksjon gjennom formidling på ulike nivå og implementere aktiv bruk av ulike formidlingskanaler.*
- *Satse mer på aktivitetsbasert formidling ved avdelinger det er relevant for, og ta uteområder og nærmiljø i større bruk.*
- *Være oppdaterte på nye formidlingsmetoder.*
- *Ha spesielt fokus på å nå publikum lokalt og regionalt.*
- *Utvikle formidlingstilbud på tvers av avdelingene og søke samarbeid med eksterne parter.*
- *Videreføre arbeidet med publikumsutvikling både rettet mot tidligere besøkende og nye målgrupper.»¹⁶*

En konkretisering av fokusområdene vil komme under tiltak for de ulike formidlingsformene som utstillinger, undervisning osv.

Innføringen av prosjektorganisering i Museum Vest i 2021 kan gi rom for flere formidlingsinitiativ.

¹⁵ Museum Vest – Strategisk veikart 2021-2025, s. 12.

¹⁶ Museum Vest – Strategisk veikart 2021-2025, s. 12.

3. 2 Plan for de ulike arbeidsområdene

3.2.1. Formidling gjennom utstillinger

Med utstillinger forstår vi faste, temporære og nettbaserte utstillinger. De kan variere i uttrykk, fra enklere presentasjoner til store, faste utstillinger. Museumsopplevelsen trenger ikke være avgrenset til bare selve utstillingen innendørs, men det bør være et samsvar mellom uteområde og inneområde og det som formidles der.

1. Formål/generelle prinsipper:

- Alle faste utstillinger skal gi mening for målgruppen, og være av høy kvalitet i alle ledd, både innholdsmessig og utstillingsteknisk.
- Alle faste utstillinger skal være relevante for den enkelte avdelings fagfelt og i tråd med MVs faglige profil, jfr. Strategisk veikart.
- Utstillinger skal forholde seg til aktuell forskning og bruke oppdatert kunnskap. Utstillingene skal gjenspeile og formidle forskningsaktivitet og -resultater innen de ulike fagfeltene i MV.
- MV skal ha utstillinger som er engasjerende, relevante og aktuelle og som stimulerer til refleksjon.
- MV skal nå sine målgrupper, også et internasjonalt publikum, med sine utstillinger.
- MV skal la eksterne (enkeltpersoner/enkeltpersoner) få komme til på utstillingsarenaen, f.eks. som medskapere til utstilling, for å få sin historie fortalt eller som bidragsytere i en eller annen form.¹⁷ Som hovedprinsipp skal brukermedvirkning ledes, kurateres og oppfølges tett av museets fagfolk. Museum Vest har det endelige redaktøransvaret. Det vises her til fokusområde på tvers av fagområdene: Tilstrebe profesjonalitet i alle ledd i organisasjonen.¹⁸
- Alle nye hovedutstillinger i Museum Vest skal være oppdaterte både på form, innhold, prosess, teknologi og utstillingsfaglige metoder.
- Alle utstillinger som blir produsert i planperioden skal også foreligge på minst ett fremmedspråk, minimum på engelsk – skriftlig eller auditivt (audioguide). Avdelingenes målform bestemmer type målform i utstillingene.

¹⁷ Jmfr Plan for museer og frivillig kulturvern 2022 – 2031 for Bergen kommune, s.14.

¹⁸ Museum Vest – Strategisk veikart

- Alle utstillinger som blir produsert i planperioden skal tilfredsstillende krav til universell utforming. Museum Vest skal etterstrebe at alle arenaer er tilgjengelige for flest mulig.¹⁹ Likevel kan ikke alle kulturhistoriske bygg tilfredsstillende alle krav til universell utforming. I Museum Vest gjelder det at enkelte bygg ikke kan tilpasses fullt ut for bevegelseshemmede.
- Ved utarbeiding av nye utstillinger i MV skal det jobbes prosjektbasert, jfr. MV sin prosjekthåndbok.
- Kompetansen de ansatte har fått og får gjennom samarbeid med eksterne utstillingsprodusenter, bør øke den interne kompetansen på utstillingsplanlegging og gjennomføring og komme framtidige prosjekter til gode. Kompetansen bør brukes ved nye utstillingsprosjekt ledet av MV selv.
- Direktøren i MV har redaktøransvar og er prosjekteier for alle utstillinger produsert i MV.

Utstillingen Russefangane, Fjell festning

Lokalhistorisk utstilling, 2021, Herdla museum

2. Status per 2019 (2020):

Vi bruker tall fra 2019, da dette representerer et normalår. Tallene for 2020 er med i parentes, men grunnet Koronapandemien kan ikke dette regnes som et normalår.

- MV har 52 (53) faste utstillinger og 6 temporære utstillinger per utgangen av 2019 (2020)
- 8 av 8 avdelinger har relativt nye faste utstillinger, dvs. nyere enn 6 år.
- 6 av 8 avdelinger har hatt en eller flere temporære utstillinger per utgangen av 2019.
- 8 av 8 avdelinger har utstillingstekster på minst ett fremmedspråk.
- 3 av 8 avdelinger har formidling i utstillingene på to språk eller flere.

¹⁹ FNs menneskerettigheter: Alle har rett til å delta i kulturelle aktiviteter

3. Prioriterte mål innen 2025:

- DHM: Utstillingsprosjektet DHM. I årene 2022-2025 er arbeidet med nye utstillinger i Det Hanseatiske Museum den største satsningen i Museum Vest. Arbeidet her vil gå i faser, slik at i 2022 er det anbudsprosess og undertema som vil ha fokus, som involverer både formidling, forskning og forvaltning.
- Utendørs jubileumsutstilling DHM 150 år 15. mai 2022
- Herdla: Ny fast utstilling om flyplassen på Herdla, inkludert planene før krigen i tillegg til innlån av skiftende utstillinger hvert år
- Norges Fiskerimuseum: NFM skal ha fokus på eksisterende utstillinger (oppdateringer osv.)
- Kystmuseet i Øygarden: Formidlingsopplegg knyttet til utstilling om drakt- og brukstekstiler.
- Fjell Festning: Ny utstilling i Kanonbrønnen.
- Nordsjøfartmuseet: Oppgradering av hovedutstilling til 25-årsjubileum i 2023
 - Kommandobunkeren: Fast utstilling innen 2023.
- Bjørn West museet: Russarleiren på Matre i 2021, Funna i Stordalslia i 2022, Cella - historier bak ei celledør i 2023 og årlige bildeutstillinger i 2. etg.
- Bergens Sjøfartsmuseum: Fornyelse av faste utstillinger og publikumsområder
- Normandieprosjektet: Utstilling ”I skyggen av Atlanterhavsvollen” på Fjell festning

Felles mål for MV:

- Tilgjengeliggjøre utstillingene for flere
- Markere Skeivt kulturår 2022.

4. Felles tiltak for MV:

- Være engasjerende ved å invitere enkeltbesøkende og grupper inn i utstillingsarbeidet på innholdssida.
- Vurdere bruk av referansegrupper²⁰ i et samarbeid for å sikre relevans for målgruppen(e).
- Få underrepresenterte grupper engasjert i museet ved at enkeltgrupper kan få bruke museet som utstillingsarena, f.eks. gjennom temporære utstillinger av kunstnere, fotografer, tradisjonshåndverk (spesielt lokale)- med relevante eller helt nye tema.
- Faste utstillinger skal til enhver tid vedlikeholdes.
- Faste utstillinger bør ha rom for faglig oppdatering der det er mulig.
- Alle avdelinger i MV bør ha en plan for fornying av faste utstillinger. Faste utstillinger i MV bør ideelt skiftes ut hvert 10.- 15. år.
- Temporære utstillinger: De avdelingene som har lokaliteter til det bør ha skiftende utstillinger. Disse kan være egenproduserte eller innlånte fra andre.

²⁰ En referansegruppes sammensetning vil naturlig nok variere- alt etter målgruppen(-e) for utstillingen

- For å oppnå universell tilpasning:
 - Gå gjennom eksisterende utstillinger i MV og bruk «Bare gjør det!-metoden" for tilgjengeliggjøring av museene.²¹
- Bruke publikum på ulike måter for å forbedre utstillingene våre.

Bergens Sjøfartsmuseum – fornying faste utstillinger og publikumsområder

Bergens Sjøfartsmuseums målsetting er å spre kunnskap om norsk og bergensk sjøfartshistorie. Dagens museumsbygg åpnet i 1962. Hovedstrukturen i utstillingene ligger fast. Vi skal leve opp til de krav som stilles til oss som museum. Tiden er derfor moden for fornying.

Bergen skal ha et framtidsrettet og pulserende museum for formidling av sjøfartshistorie der mangfold, læring, kunnskap og bærekraft står i front. Utstillinger og fasiliteter skal gi rom for aktivitet året rundt, tilrettelegges for inkludering og bidra til økt besøk. Vi er stolt av museumsbygget, og er opptatt av å finne en god balanse mellom bevaring, funksjonalitet, bærekraft og museets formål og behov.

Ideen om totalfornyning av museets publikumsområder er ikke ny, men prosessen startet for alvor i 2018. Masterplanen (forprosjektet) for «nye» Bergens Sjøfartsmuseum ble i 2021 utarbeidet av Kvorning Design i samarbeid med Bright Norway og Gagarin, og i tett dialog med museets prosjektgruppe. Masterplanen gir tydelige føringer for fornyingsarbeidet og synliggjør overordnede prinsipper.

Fornyingen av utstillinger og publikumsområder vil ikke bare være et stort løft for Bergens Sjøfartsmuseum, men også for Museum Vest og kulturbyen Bergen. Fornyingsarbeidet vil strekke seg over hele planperioden. I 2022 vil masterplanen bli presentert og det vil bli lagt en plan for arbeidet med finansiering og realisering av hovedprosjektet.

Avdelingen for «vår eldste sjøfart» er i stor grad uforandret siden 1962, men modellen av Osebergskipet vekker fortsatt stor interesse hos publikum.

Samarbeid med Fellestenheten:

Som et ledd i arbeidet med å styrke tverrfaglig samarbeid i Museum Vest skal det høsten 2023 gjennomføres en workshop. Denne skal belyse flerfaglig samarbeid i

²¹ «Bare gjør det!-metoden» for tilgjengeliggjøring av museene, utviklet av MIST: <https://stiftelsenmuseumvest.sharepoint.com/:b:/r/sites/museum-vest-formidlingsforum9/Delte%20dokumenter/General/bare-gjc3b8r-det.pdf?csf=1&web=1&e=ePMsOb>

arbeidet med utstillinger, hvordan vi best kan utnytte kompetansen i Fellesenheten og avdelingene og hvordan utstillingsprosessen kan fremme kritisk refleksjon.

Det Hanseatiske Museum – restaurering og utstillinger

Finnegården, Det Hanseatiske Museum, er under omfattende restaurering. Handelshuset Finnegården er fra årene kort tid etter brannen i 1702. Gjennom undersøkelser av bygningens ulike lag, vinnes det ny kunnskap. Sammen med bygningen skal utstillingene revitaliseres fram mot 2026. Dette gir unike muligheter til å se på den hanseatiske historien, handelshistorien og livet i Finnegården med nye perspektiv.

Byggeprosjektet og utstillingsprosjektet er nært knyttet sammen, slik at en skal oppnå best mulig synergieffekt. Bergen kommune er eier av bygningen. Prosjektet er et veldig stort kulturhistorisk løft for byen og Museum Vest. Finnegården er en viktig del av Bryggen som verdensarv, slik at ny kunnskap som kommer fram gjennom undersøkelser av bygningen og vår forskning, vil styrke både den immaterielle og materielle fortellingen. Andre muligheter som restaureringen gir, er blant annet å tenke nytt rundt sikkerhet, og dermed innlån av gjenstander og utstillinger.

Utstillingsarbeidet vil fokusere på trehovedtema: Økonomiske utviklingslinjer og globalisering, mangfold og kulturmøter, Finnegården. Det er et mål at Det Hanseatiske Museum skal oppfylle rollen som et internasjonalt museum og et lokalt forankret museum. I tillegg skal bærekraft, inkludering og mangfold kjennetegne virksomhet og tilnærming. Det å ta hele verdensarvstedet Bryggen i bruk i formidlingsaktiviteter, er også viktig.

Kjøpmannsstuen, Det «gamle» Hanseatiske Museum

Drakt- og tekstilutstilling 2021, Kystmuseet i Øygarden

3.2.2 Formidling til utdanningsinstitusjoner

Med utdanningsinstitusjoner mener vi: Barnehager, skoler, SFO, høyskoler og universitet. Våre undervisningstilbud skal som hovedregel forholde seg til gjeldende læreplanverk. Tilbudene til disse omfatter undervisningsopplegg, undervisningsmaterieell, digitale ressurser på hjemmesider, mobilapper og tilpassede omvisninger i utstillingene og i museets nærområde.

Museene har i sitt samfunnsoppdrag plikt til å tilrettelegge for skolebesøk.²² I gjeldende læreplanverk står tverrfaglighet sterkt gjennom innføringen av de tre tverrfaglige temaene folkehelse og livsmestring, bærekraftig utvikling, demokrati og medborgerskap. Menneskeverd, identitet og kulturelt mangfold, kritisk tenkning og etisk bevissthet, skaperglede, engasjement og utforskertrang, respekt for naturen og miljøbevissthet, samt demokrati og medvirkning, inngår alle i opplæringens verdigrunnlag.²³ Både i innhold og form samsvarer museenes formidling med mange av disse verdiene. Museene utgjør sådan et viktig supplement til skolens undervisning.

²² Bergen kommunes Plan for museer og frivillig kulturvern 2022 – 2031, s. 34

²³ Opplæringens verdigrunnlag i Læreplanverkets overordnede del. <https://www.udir.no/1k20/overordnet-del/opplaringens-verdigrunnlag/>

1. Formål/generelle prinsipper:

- Alle undervisningstilbud i MV skal være av høy faglig kvalitet. Satsing på kunnskapsbasert formidling samt aktivitetsbasert formidling ved de avdelingene dette er aktuelt, er to av fokusområdene i MV sitt strategiske veikart
- MV skal være ledende i å styrke samarbeidet mellom skole og museum gjennom museumslosen, samarbeid om forarbeid og evaluering av undervisning.
- Det skal benyttes ulike formidlingsmetoder i undervisningen. Ansvaret ligger hos de faglig kvalifiserte i MV. Å være oppdatert på nye formidlingsmetoder er et av fokusområdene i MVs strategiske veikart.

Undervisning ved Storeblå, Norges Fiskerimuseum

Elever i båthuset, Bjørn West Museet

2. Status per utgangen 2019 (2020):

I 2019 deltok **15.762** elever og studenter på pedagogiske opplegg i regi av MV. I Koronaåret 2020 deltok **5.151** elever. Samlet når vi alle elevgrupper, men har relativt lavt besøk fra høyere utdanningsinstitusjoner.

3. Mål 2025:

- MV skal ha undervisningsopplegg av god pedagogisk kvalitet ved alle sine avdelinger.
- MV skal bidra til å videreføre nettportalen Museumslosen, og styrke samarbeidet mellom skole og museum i MVs hjemkommuner.
- Alle elever i MVs hjemkommuner skal besøke minst en av avdelingene i MV som del av sitt utdanningsløp.
- MV som et hele skal ha utdanningstilbud for hele utdanningsforløpet, også for høyere utdanning.
- MV bør gjenoppta kontakten med lærerutdanninga ved Høgskolen på Vestlandet og ved UiB. Dette for å rekruttere til fremtidige skolebesøk.

4. Tiltak:

- Bruke formidlingsforum – presentere undervisningsopplegg i forumet for å oppnå kvalitet.
- Jobbe mot skole- og kulturbyråkratiet for at elever skal kunne komme på besøk; avdelingsansvar.
- Arbeide politisk for å muliggjøre mer elevbesøk. Det er en demokratisk utfordring at mange elever ikke får besøkt oss på grunn av manglende midler til transport; direktøransvar.
- Museumslosen skal styrke samarbeidet mellom skole og museum
- MV vil i 2022 samarbeide med KulturIT om et forprosjekt for en senere overføring av museumslosen til deres eKultur-system. I forprosjektet ønsker vi å få avklart hvordan overføringen skal skje og hvordan konseptet skal videreføres i deres systemer.

Flere tiltak:

- Alle avdelinger bør arbeide aktivt mot Den Kulturelle Skolesekken (DKS). Per 2021 er det tre avdelinger som arbeider aktivt mot DKS.
- Hver avdeling bør utforske muligheten for å søke om midler fra Kulturtanken sin DKS-portal, inkludert Bergen kommune.
- Utvikle gode kulturmøter for barn gjennom Den kulturelle bæremeisen.
- Samarbeid om undervisningspakker på tvers av avdelingene i MV skal styrkes. Utvikle undervisningstilbud på tvers av avdelingene er et fokusområde i MVs strategiske veikart.
- Alle avdelinger bør ha museumspedagog. Per høsten 2021 er det vakante museumspedagogstillinger ved tre avdelinger. Ved én avdeling er det kun en fast ansatt avdelingsleder, og ikke en museumspedagog. Det bør være et mål i planperioden at de vakante stillingene besettes igjen.
- Undervisningsoppleggene ved MV skal evalueres jevnlig internt og i samarbeid med lærere og elever. Det skal utarbeides et felles digitalt evalueringsskjema som de ulike avdelingene kan benytte.
- MV vil satse på utvikling av forarbeid i både fysisk og digitalt format.¹ Dette bør inngå som en del av MVs satsing på samarbeid mellom skole og museum.
- MV skal aktivt søke samarbeid med andre kunnskapsinstitusjoner og vitenskapelige miljø om utvikling og gjennomføring av undervisningstilbud. I MVs strategiske veikart inngår det å søke samarbeid med eksterne parter i et av fokusområdene for formidlingsfeltet. Museumsmeldinga fremhever museenes *“posisjon som læringsarena i brei tyding – m.a. gjennom tettare samarbeid med vitenskaplege miljø”¹*
- For å kunne levere gode formidlingstilbud, er det viktig at kompetanseheving for formidlerne blir prioritert via deltakelse på kurs, seminarer og konferanser. Temaer som er relevante å oppdatere seg på, i henhold til overordnede føringer kan være digital formidling, bærekraft, tilpasning og inkludering, formidlingsmetodikk, forarbeid, evaluering av undervisning med mer.

- Det blir organisert Fagforum for formidling en gang per halvår i regi av fagleder for formidling.

Museumslosen

Formål:

- synliggjøre relevansen museenes skoletilbud har i forhold til gjeldende nasjonal læreplan og lærernes behov i forhold til egen undervisningspraksis.
- gjøre det enkelt for skolene å finne og bestille undervisningstilbud som et supplement til eget opplæringsarbeid

Status

Nettstedet mulo.no ble lansert i september 2018. www.museumvest.no/no/undervisning/ leder direkte til Mulo.no. Alle avdelinger ved Museum Vest er knyttet til dette systemet. Museumslosen har 12 medlemsmuseer- og arkiver (per 14.09.2021). Prosjektet ble støttet av Hordaland Fylkeskommune og Bergen kommune. I dag mottar MV driftsstøtte fra Bergen kommune til dette prosjektet.

Mål for perioden (2022-2025)

- KulturIT overtar konseptet og drifter og videreutvikler det i tråd med formålet.
- Museum Vest har en sentral rolle i den videre konseptutviklingen som medeier i KulturIT AS

3.2.3. Annen formidling (omvisninger, alle slags arrangement)

Enkeltbesøkende og grupper tilbys besøk i utstillingene våre, med omvisninger når det er ønskelig. Enkelte avdelinger tilbyr guidede turer i nærområdet og til fiskeoppdrettsanlegg. Alle avdelinger tilbyr mat og drikke, noen ved et godt utviklet kafékonsept, andre med et betydelig enklere tilbud. Vi tilbyr også ulike arrangementer som konserter, foredrag, filmkvelder, kurs og aktivitetsdager. Med grupper forstår vi eksempelvis pensjonist-, næringslivs- og turistgrupper, lag og organisasjoner, dvs. publikum som besøker museet som del av en gruppe, ikke som enkeltbesøkende. Herunder regnes ikke grupper fra utdanningsinstitusjoner, inkludert barnehage.

1. Formål:

- Skape et inkluderende museum med tilbud som er best mulig for flest mulig
- Skape tilknytning mellom publikum og museum
- Skape økt eierskap til museene i lokal- og regionalbefolkningen og legge til rette for samhandling publikum – museum
- Skape gode, kunnskapsbaserte opplevelser og økt trivsel for de besøkende

- Skape lærelyst, nysgjerrighet, engasjement, kritisk tenkning og refleksjon
- Gjøre museet til et naturlig sted å oppsøke for opplevelse og læring
- Styrke museets rolle som lokal møteplass
- Øke synligheten
- Skape aktivitet i museet som genererer gjenbesøk

Repslagning, Norges Fiskerimuseum

Sandviksdagene, Norges Fiskerimuseum og Kystkultursenteret

2. Status per utgangen av 2019 (2020):

Antall arrangement ved alle avdelinger for 2019: 73 (2020: 54) åpne møter, foredrag, seminarer, konserter 2019: 110 konserter (2020: 4), 2019: 6 (2020: 3) oppsetninger skuespill/teater med 16 framføringer (2020: 4) = 205 arrangementer i 2019 (2020: 65)

Antall enkeltbesøkende voksne: 2019: 110.527 (2020: 48.042)

Antall enkeltbesøkende barn: 2019: 20.482 (2020: 9.817)

Antall voksne besøk i gruppe: 41.139 (2018) 26.220 (2019) 3.338 (2020)

- Vi gjennomfører arrangementer for barnefamilier, voksne, pensjonister, migranter, grupper med spesielle behov, samt lukkede selskaper for næringsliv, organisasjoner, utdanningsinstitusjoner og andre.

I Museum Vest har vi diverse arrangement som aktivitetsdager med ulike håndverksaktiviteter, tradisjonshåndverk, gamle barneleker, roing, motbakkelop m.m. Vi har egne minnemarkeringer, temakvelder, foredragsrekker, konserter, teaterforestillinger og lansering av (år)bøker og film.

3. Mål innen 2025:

I Strategisk vegkart har vi følgende mål:

- *Satse på kunnskapsbasert formidling. MV skal synliggjøre samlingene, ny forskning og kunnskapsproduksjon gjennom formidling på ulike nivå og implementere aktiv bruk av ulike formidlingskanaler.*
- *Satse mer på aktivitetsbasert formidling ved avdelinger det er relevant for, og ta uteområder og nærmiljø i større bruk.*

- *Ha spesielt fokus på å nå publikum lokalt og regionalt*

Barnefamiliepanelets rapport²⁴ sier noe om hvilke målgrupper vi når per i dag: Der skrives det at utdanningsnivå og bosted har mest å si for kjennskap til og besøk på kulturinstitusjoner.

Det er også andre faktorer som fører til lavt besøk på kulturinstitusjoner:

- Å tilhøre en innvandrergroupe (ikke Vest-Europa)
- Lavinntektsfamilier
- Alder (20-29 år lavest kjennskap/besøk)

Vi bør derfor ha et mål om å nå noen av de gruppene som ikke besøker oss: unge voksne, lavtlønnede, eldre og flerkulturelle, jfr. Strategisk Veikart: *Videreføre arbeidet med publikumsutvikling (...) rettet mot (...) nye målgrupper.*

- Få flere besøkende fra spesielle målgrupper, f. eks unge voksne.
- Øke vårt besøk generelt.

4. Tiltak:

- Tilby arrangement knyttet til nasjonale og lokale markeringer. Nærest forestående er Skeivt kulturår og Frivillighetens år, begge i 2022
- Etablere museene som lokale møtesteder med en mangfoldig bruk også utenom museets åpningstid («Kulturhusmodellen»).
- Jevnlige arrangementer ved avdelingene for å skape gjenbesøk og opplevelse av en lokal møteplass.
- Få mediedekning i lokal- og regionalpressen.
- På aktivitets- og familiedager er det naturlig å ta i bruk avdelingenes nærmiljø. Det vil si museenes uteområder, jfr. Strategisk Veikart.
- Gi kunnskapsbaserte opplevelser innenfor avdelingenes fagområder.
- Bruke Familiepanelets rapport for å få vite hvordan lage kulturtilbud som tiltrekker de som ikke besøker oss per i dag.
- Organiserte turer i nærområdene (kultur og natur).
- Tilby gode tilbud i Den Kulturelle Spaserstokken – for eksempel demenskafé, som er etablert på Kystmuseet og andre kaféer, som Pensjonistkafé.
- Utvikle ulike pakketilbud til ulike besøksgrupper ved flere avdelinger som inkluderer et serveringstilbud.
- Tilby gode og innholdsrike pakker i samarbeid med reiselivsaktører
- Utarbeide aktiviteter/tiltak tilpasset ulike firmaers ønsker som lunsjforedrag, omvisninger og vandringer
- Tilby sommerskole ved flere avdelinger i Museum Vest, forutsatt kommunal støtte

²⁴ Rapport: Kjennskap og bruk av noen bergenske kulturarenaer, november 2020, Barnefamiliepanelet, Bergen kommune, s. 9

Tur til Selstøbuene i Telavåg, Nordsjøfartmuseet

3.2.4. Digital formidling

Museum Vest produserer og publiserer formidling i ulike digitale kanaler, medier og formater som kan sammenfattes under begrepet digital formidling. Formidling som faller utenfor denne kategorien er publikasjoner på papir og formidling i den materielle virkelighet, enten muntlig eller gjennom utstillinger av tekst, gjenstander og fotografier.

Det kan være nyttig å kategorisere de digitale produktene etter produksjonsmetodene tekst, foto, lyd, video og programmering. Når tradisjonelle eller ikke-digitale virkemidler blandes med digitale kalles dette for hybride løsninger.

Deler av formidlingen på nettsidene vil styres av kommunikasjonsplanen.

1. Formål

Formålet med produksjonene skal være å produsere og spre kunnskap om Museum Vests ansvarsområder på en måte som beriker de allerede etablerte fysiske museene. Museum Vests digitale formidling skal bringe museet ut på internett, hvor man kan nå mange, men også inspirere til fysisk besøk jamfør såkalte hybride løsninger. Digitale virkemidler kan aldri erstatte taktile gjenstander, bygg eller historiske steder, men Museum Vest skal bestrebe å ta i bruk virkemidler som gjør publikums tilgang til samlingene, stedene og byggene bedre. Derfor skal vi utvikle digitale virkemidler og metoder som kan brukes i samspill med de fysiske enhetene i en hybrid formidling.²⁵

2. Status

Tidligere har Museum Vest produsert flere digitale fortellinger, som først ble publisert på Digitalt Fortalt, før det sene ble overført til Digitalt Museum. Disse fortellingene ble

²⁵ Bergen kommunes Plan for museer og frivillig kulturvern 2022 – 2031, s. 32. Museumsmeldinga sier: «Digitale plattformer er no i mange tilfelle utgangspunkt for sjølvstendige formidlingsgrep», s.65

inkludert i egne undervisningsopplegg og i utstillinger. Dette viser at hybride løsninger er noe Museum Vest har drevet med lenge.

I dag produserer og publiserer vi tekst på egne hjemmesider og i Digitalt museum, foto på egne hjemmesider og Digitalt museum, lyd i form av podkaster under tittelen Museum Vest podden, video i hovedsak på Youtube, under Museum Vests egen kanal og programmering i ulike apper til bruk på mobiltelefon. I tillegg er vi til stede i sosiale medier gjennom kontoer på tjenestene Facebook og Instagram, hvor den digitale formidlingen også foregår.

I enkelte utstillinger har vi etablert hybride løsninger, hvor sted, rom, gjenstander og digitale virkemidler, som for eksempel spill, brukes sammen i én utstilling (Fiskerimuseet har flere slike løsninger)

I sammenheng med pandemien i 2020 opprettet Museum Vest en prosjektgruppe for digital formidling, som arbeider på tvers av alle avdelingene med fagsjef for formidling som leder. Denne gruppa utnevnte egne redaktører for podkast, Youtube og Digitalt Museum, gikk til innkjøp av nødvendig utstyr og opparbeidet kompetanse på lyd- og videoproduksjon. Gruppa har månedlige møter, og samarbeider tett om ideer og gjennomføring av ulike formidlingsprosjekter. En målsetning er å trekke alle avdelingene i Museum Vest inn i det digitale formidlingsarbeidet.

Formidlingskanaler:

Video

Museum Vest har etablert egen kanal på Youtube hvor egenproduserte videoer blir publisert. Per oktober 2021 er det publisert **24 filmer**. 2020: 2.400 avspillinger, 130 t seertid. 2021: 4.900 avspillinger, 273,6 t seertid.

Lyd

Museum Vest har etablert egen podkast som publiseres som Museum Vest podkasten som er publisert via Spotify og Museumspodden (Østfoldmuseene) Per oktober 2021 er det publisert **25 episoder**, 4.151 nedlastninger.

Foto

Tre avdelinger i Museum Vest har publisert deler av fotosamlingen på Digitalt Museum. Det er Bergens Sjøfartsmuseum, Nordsjøfartsmuseet og Norges Fiskerimuseum.

Tekst

Artikler på Digitalt Museum. Per oktober 2021 er det publisert **28 artikler**, 7.015 unike sidevisninger i perioden 2020-okt. 2021.

Programmering

Museum Vest har to ulike apper for mobiltelefon, ved Bergens Sjøfartsmuseum og Nordsjøfartsmuseet. Museum Vest har også bidratt til *Med Bryggen i hånden*, en digital kulturhistorisk vandring i verdensarven med bruk av QR-koder.

Hybride løsninger

Museum Vest har hybride løsninger etablert i følgende utstillinger: Fin city, Bevar meg vel, Hansa Waterland, etc.

Nettsider

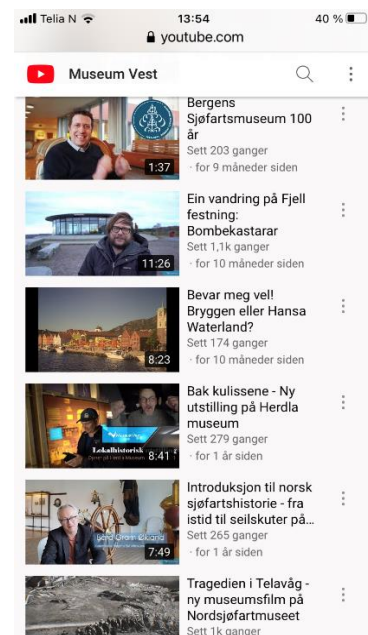
Nettsidene er i dag ikke en god kanal for formidling av faglig innhold. Nye nettsider skal etableres i 2022, med utvida kapasiteter for formidling av digitalt skapt, faglig innhold. Foreløpig plan er at Museum Vest bloggen skal bli en del av de nye nettsidene. Bloggen er blitt arbeidet med siden 2020.

3. Mål

I planperioden skal Museum Vest øke kompetansen innen digital formidling i alle de nevnte produksjonsmetodene. Vi skal lage og publisere formidling som når et bredt publikum innenfor kanalene vi allerede har etablert, og utvikle nytt læringsmaterieell og kunnskapsinnhold i nye kanaler. Vi skal utrede og eksperimentere med løsninger for digitale undervisningsopplegg. Vi skal etablere Museum Vest sine nettsider som en publiseringskanal for egne, faglige produksjoner sett i sammenheng med MVs kommunikasjonsplan.

4. Tiltak

- Videreføre podkastproduksjonene
- Videreføre videoproduksjonene
- Videreføre publisering på Digitalt museum
- Utvikle de eksisterende appløsningene og etablere nye apper
- Utvikle og etablere digitale undervisningsopplegg med fokus på materiale til forarbeid - så digitale løsninger kan kombineres med andre undervisningstilbud. Eksempler kan være Skolepodkast og SkoleYouTube
- I større grad ta i bruk spill som metode i digital formidling både på nett og i hybride løsninger.
- Opplæring i publisering på nye nettsider
- Avdelingsvise planer for publisering av faglig innhold på nettsidene.

Museum Vest på YouTube

Mobilappen Maritim byvandring, Bergens Sjøfartsmuseum

Mobilappen «Telavåg1942», Nordsjøfartsmuseet

Med Bryggen i hånden, Det Hanseatiske Museum

Museum Vest podden

3.2.5. Publikasjoner

Med publikasjoner forstår vi artikler til årbøker, kronikker, debattinnlegg osv. Her er det viktig å skille mellom det populærvitenskapelige og forskningsbasert publisering. Formidlingsplanen dekker de populærvitenskapelige publikasjonene. Den forskningsbaserte publiseringen behandles i forskningsplanen.

1. Formål/generelle prinsipper:

- De fagansatte i MV bør publisere i ulike publikasjoner.
- Delta i faglig diskurs for våre fagområder gjennom ulike typer publikasjoner.

2. Status per 2020:

- MV-ansatte har skrevet artikler til årboka Havstrilen hvert år fra 2001-2021.
- MV-ansatte har skrevet artikler til boka Sunnhordland i krig.
- MV har bidratt i samfunnsdebatten gjennom kronikker.

3. Mål innen 2025:

- at flere i MV skriver i både aviser, årbøker og bøker.
- bidra til flere artikler i årbøkene Havstrilen og Sjøfartshistorisk årbok videreføres

4. Generelle tiltak:

- Felles rutiner i MV for avsatt tid til skriving i arbeidstida. Vi kan ikke forvente publikasjoner uten at det blir en del av de prioriterte arbeidsoppgavene.

3.3. Andre tiltak for å styrke formidlingsarbeidet

3.3.1. Opplæring av museumsvertene

Med opplæring av museumsvertene forstår vi den formidlingsfaglige opplæringen som er nødvendig for at verten skal kunne utføre jobben sin på en tilfredsstillende måte.

Alle museumsverter skal få god faglig opplæring av museumspedagogene for å sikre høy faglig standard.

MV skal utvikle et felles opplæringsprogram for museumsvertene der holdninger til publikum og servicenivå, skal være en del av opplæringa.²⁶

3.2.2. Samarbeid på tvers av avdelingene i Museum Vest

Vi bør opprettholde de felles faglige nettverkene og foraene på tvers av avdelingene i Museum Vest og eventuelt etablere nye der det trengs. Dette er et av fire fokusområder som går på tvers av fagområdene.²⁷

- **Krigshistorisk forum:**

En felles møteplass for de krigshistoriske avdelingene i Museum Vest. Grappa har to møter per år og ledes av Ole-Jacob Abraham, historiker i Fellesenheten i Museum Vest. Som del av konsolideringsavtalen med Bergens Sjøfartsmuseum

²⁶ I tillegg bør felles opplæring inkludere førstehjelp, brannvern og sikkerhet.

²⁷ Jamfør Museum Vest – Strategisk veikart 2021-2025, s.11

ble det planlagt noen fellesprosjekter for Museum Vest, som f. eks en utstilling om ubåten ved Fedje. Mulig realisering i løpet av 2023.

- **Digital formidlingsgruppe Museum Vest:**

En prosjektgruppe, som arbeider på tvers av alle avdelingene med fagsjef for formidling som leder. Denne gruppa utnevnte egne redaktører for podkast, Youtube, artikler på Digitalt Museum og Museum Vest-bloggen, gikk til innkjøp av nødvendig utstyr og opparbeidet kompetanse på lyd- og videoproduksjon. Gruppa har månedlige møter, og samarbeider tett om ideer og gjennomføring av ulike formidlings-prosjekter. En målsetning er å trekke alle avdelingene i Museum Vest inn i det digitale formidlingsarbeidet.

- **De tre fagforumene i Museum Vest:**

De tre fagsjefene i Museum Vest er ansvarlig for hvert sitt fagforum for henholdsvis forvaltning, forskning og formidling. Fagforumene er faste møtesteder for de ansatte som arbeider med disse fagfeltene. Der presenteres relevante saker som planarbeid, ulike fagseminarer en kan delta på, fagdiskusjoner m.m. Formidlingsforumet som fast møteplass vil bygge et faglig fellesskap for museumspedagogene og formidlerne i Museum Vest.

- **Nettverk for visningssentre for havbruk i Museum Vest:**

Kystmuseet i Øygarden og Norges Fiskerimuseum drifter begge visningssentre for havbruk. Nettverksmøtene er fast møtested for de ansatte som arbeider med dette feltet. Der presenteres ulike saker som fagdiskusjoner, ulike fagseminarer en kan delta på m.m.

3.3.3. Samarbeid gjennom ulike typer nettverk

Her viser vi igjen til Museum Vest sitt strategiske vegkart som oppfordrer til faglig samarbeid på tvers: «*Etablere og legge godt til rette for funksjonelle fagmiljø/nettverk og fora på tvers av avdelingene.*»²⁸ Et annet fokusområde som går på tvers av fokusområdene våre er: «*Søke og oppnå aktivt og formalisert samarbeid med andre museer og institusjoner der dette er formålstjenlig,*»²⁹ Et naturlig sted å søke slikt samarbeid er felles prosjekter i de fire nasjonale nettverkene Museum Vest er medlem av.

Nasjonale museumsnettverk

Med nasjonale museumsnettverk forstår vi det samarbeidet som er mellom museer som har meldt seg inn i et nettverk, som er godkjent av Kulturrådet. Det er 24 slike nettverk per i dag. Kulturrådet skriver på sine sider at de nasjonale museumsnettverkene skal være et bærende element i utviklingen og styrkingen av det faglige arbeidet i museene.

I St.meld.nr. 23 (2020-2023) *Musea i samfunnet, Tillit, ting og tid* er nettverkene beskrevet slik:

²⁸ Museum Vest – Stratgeisk veikart 2021-2025, s.11

²⁹ Museum Vest – Strategisk veikart 2021-2025, s.11

«Etablering og drift av faglege nettverk har vore ei systematisk satsing gjennom museumsreforma. Målsetjinga har vore fagleg styring i dei enkelte musea så vel som i sektoren som heilskap (...) Måla for dei faglege nettverka går fram av eit eige rammenotat utvikla av Norsk Kulturråd. Museumsnettverka skal:

- medverka til at musea vert betre eigna til å fylla rolla som samfunnsinstitusjonar, i ein aktiv dialog med samfunn og publikum
- utvikla samarbeid og arbeidsdeling, sikra fagleg samanheng og god ressursutnytting
- utvikla kompetanse, kunnskap og forskning (i ulike tema, metodar og funksjonar)
- utvikla nye kunnskapar om, og problemstillingar for, kritisk formidling»³⁰

Det er et overordnet mål at alle museer som mottar statlig driftsstøtte skal delta i utvikling og drift av nasjonale nettverk. Museum Vest skal derfor være med i nasjonale museumsnettverk. Vi kan også ta initiativ til nye formidlingsprosjekter i de museumsnettverkene Museum Vest deltar i.

Status per 2021

MV er medlem av fire nasjonale museumsnettverk. Nettverkene er gode samarbeidsarenaer for felles prosjekt:

- Nasjonalt museumsnettverk for kyst- og fiskerihistorie; MV er koordinator for dette nettverket.
- Nasjonalt museumsnettverk for demokrati og menneskerettigheter
- Det nasjonale sjøfartsnettverket
- Nasjonalt nettverk for tradisjonshåndverk og bygningsvern

Mål og tiltak innen 2025

- Vi kan vurdere om MV i fremtiden skal delta i nasjonalt museumsnettverk for kulturlandskap.
- I forbindelse med mulig overføring av Forsvarets museer til kulturdepartementet, beskriver museumsmeldinga en ambisjon om et nytt nasjonalt nettverk for forsvars-, militær-, krigs- og etterkrigshistorien blir realisert.³¹ Da vil det være naturlig for MV å bli medlem siden vi har det okkupasjonshistoriske ansvaret i Vestland fylke. Meldinga skriver også at ved en slik overføring til kulturdepartementet kan det være ønskelig å se nærmere på et mulig samarbeid mellom Bergenhus festningsmuseum og Museum Vest. En slik overføring vil starte når saken er tilstrekkelig forberedt, tentativt innen 2024.

Andre nettverk

Med andre nettverk forstår vi samarbeid på nasjonalt nivå mellom museer og institusjoner i mer uformelle nettverk enn de nasjonale nettverkene.

³⁰ Meld.St. 23 (2020-2021) Musea i samfunnet. Tillit, ting og tid, s. 95-96

³¹ Meld.St. 23 (2020-2021) Musea i samfunnet. Tillit, ting og tid, s.111

Status per 2020

MV er med i ett slikt nasjonalt museumsnettverk, og museumsmeldinga skriver i forbindelse med mulig overføring av Forsvarets museer til Kulturdepartementet at det vil være relevant å videreutvikle eksisterende samarbeid mellom museum og freds- og menneskerettighetsentrene knyttet til tema rundt krigs- og etterkrigshistorie.³²

- Nettverk for holdningsskapende arbeid i skolen - nettverket møtes årlig. Samarbeider om utvikling av undervisningsopplegg og andre prosjekt.

Mål og tiltak innen 2025

- Holde seg faglig oppdatert gjennom nettverksarbeid
- Eventuelt delta i fremtidige aktuelle nettverk
- Sette av nødvendig tid og ressurser til å delta i nettverksarbeid på skikkelig måte

3.3.4. Internasjonalt samarbeid på formidlingsfeltet

Med internasjonalt samarbeid mener vi samarbeid med kulturinstitusjoner og -aktører i andre land og medlemskap i internasjonale nettverk. Museum Vest er per i dag medlem av tre internasjonale nettverk:

- International Maritime History Association: de har ulike publikasjoner som vi mottar, og i tillegg kongress hvert fjerde år. BSJ deltar på neste i Porto (utsatt fra 2020) i 2022.
- International Congress of Maritime Museums. Har kongress hvert annet år, BSJ skal delta september 2022 i Halifax, Canada.
- Northern Seas Maritime Museum Network: her er MV ikke formelt medlem, men deltar aktivt på konferansene som er ca. hvert tredje år. Neste er i Bremerhaven i april 2022, der BSJ trolig deltar.

1. Formål/generelle prinsipper:

- Faglig utvikling
- Økt kulturforståelse over landegrensene
- Kan være nyskapende formidlingsprosjekter

³² Meld.St. 23 (2020-2021) Musea i samfunnet. Tillit, ting og tid, s. 111

2. Status per 2021:

- MV samarbeider internasjonalt med ulike museer og organisasjoner i, blant annet, Skottland/Shetland, Østersjøen, Polen og ulike Hansabyer.

3. Mål innen 2025:

- MV skal fortsatt samarbeide internasjonalt med ulike museer og andre aktører.

4. Planlagte tiltak i perioden:

- Innlegg på internasjonale kongresser:
 1. Innlegg på IMHA´s 8th International Congress of Maritime History, Porto, 28. juni-2. juli 2022. Ved Bergens Sjøfartsmuseum.
 2. Innlegg på 15th Conference of the European Association of Urban History: «Inequality and the City», Antwerpen, 31. august- 3. september 2022. Ved Bergens Sjøfartsmuseum.
- Deltakelse i EU-prosjekt:

Museum Vest deltar i EU-prosjektet The Crane sammen med bl.a. Maritimt Museum i Gdansk. En modell av kranen skal brukes i undervisningssammenheng. Prosjektet har større elementer av formidling i seg. Involverte avdelinger: Fellesenheten, Kystmuseet i Øygarden og Det Hanseatiske Museum og Schøtstuene.
- Andre internasjonale prosjekt:

Delta i Hansaby-samarbeidet – med egen stand for Bergen og Det Hanseatiske Museum. Ved Det Hanseatiske Museum.

Sommerkafé 2021 ved Schøtstuene, Det Hanseatiske Museum

4.0 PUBLIKUMSUTVIKLINGSARBEID I MUSEUM VEST

Museum Vest arbeidet med publikumsutvikling som del av strategiarbeidet høsten 2020 til februar 2021. En oppfølging av dette arbeidet var etableringen av prosjektet Publikumsutvikling/publikumsundersøkelse i Museum Vest som er begrunnet i veikartet:

«Fokusområde i planperioden vil være å videreføre arbeidet med publikumsutvikling både rettet mot tidligere besøkende og nye målgrupper.»³³

Museum Vest hadde som mål å gjennomføre en publikumsundersøkelse i løpet av 2021 for å finne ut hvem som besøker oss. Ved å få innsikt i våre besøksgrupper kunne vi dermed få innsikt i de som ikke besøker oss, og dermed jobbe målrettet mot nye besøksgrupper vi ønsket å nå.

Planleggingsfasen startet våren 2021 og selve undersøkelsen ble iverksatt i juli 2021. Selve undersøkelsen ble litt lang – en forkortet versjon skal brukes fra slutten av september og ut november 2021. Deretter skal det innsamlede materialet analyseres. I løpet av våren 2022 skal vi finne ut hvilke nye grupper vi vil nå. Regional kulturplan for Hordaland 2015-2025 hvorfor publikumsutviklingsarbeidet er viktig:

«Sjølv om Hordaland er prega av stor aktivitet på kulturområdet, er det eit mål at ein større del av befolkninga skal ta del i kulturlivet. Det er viktig å auke innsatsen innan formidling og publikumsutvikling. Dette handlar ikkje berre om å telje publikummarar og aktive deltakarar, men også om å nå nye kulturbrukarar. I mange samanhengar vil det vere nyttig og rett å sette inn ein særleg innsats mot enkelte gruppe, som til dømes ungdommar og innvandrarar.»³⁴

Den nye museumsmeldinga viser at departementet mener noe om publikumsundersøkelser:

«Denne type undersøkingar er verdifulle, både for å få eit heilskapleg oversyn over museumspublikummet, og som verktøy for et einskilde museum til å få meir kunnskap om eigne gjester. Departementet ynskjer difor å vidareføra denne typen undersøkingar framover og vil vurdere om det skal vera obligatorisk for museum som inngår i det nasjonale museumsnettverket. (...) Det bør og undersøkast vidare kva som gjer at dei som ikkje brukar musea, ikkje gjer det»³⁵

Tiltak innen 2025:

- Publikumsundersøkelsen som ble gjennomført sommer og høsten 2021 er nå utvidet til å gjelde for sesongen i 2022. Resultater av denne blir drøftet i etterkant.

³³ Museum Vest – strategisk veikart 2021-2025, s. 12.

³⁴ Premiss-Kultur, Regional kulturplan for Hordaland 2021-2025, s. 38.

³⁵ Meld.St. 23 (2020-2021) Musea i samfunnet. Tillit, ting og tid, s. 53

- Vi har som mål å nå to målgrupper vi ikke når per i dag i løpet av planperioden. Disse to målgruppene må velges ut og jobbes mot.

5.0. OPPSUMMERING MED SATSNINGSOMRÅDER

Kombinasjonen av museer med stor spennvidde av fagtema innenfor krig og forsvarshistorie, handel og næring, natur og miljø gir utfordringer, men også mange muligheter. Museum Vest har et sterkt pedagogisk fagmiljø på tvers av fagtemaene, som sørger for faglige diskusjoner og drar veksler på hverandres erfaringer. Flere avdelinger deler også temaer som berører hverandre, slik som Det Hanseatiske Museum og Norges Fiskerimuseum og Kystmuseet i Øygarden, og Nordsjøfartmuseet, Fjell Festning, Herdla Museum og Bjørn West museet. Mulighetene for formidlingsprosjekt på tvers av avdelinger er mange.

5.1. Hovedsatsninger i planperioden 2022-2025

Utstillinger

Et viktig satsningsområde er ferdigstilling av påbegynte og planlagte større utstillingsprosjekter:

- Museum Vest ved Det Hanseatiske Museum er del av det store restaureringsprosjektet til Bergen kommune. Ny utstilling er en del av dette omfattende arbeidet, som er ventet ferdig i 2026. Dette er et stort prosjekt med flere underprosjekt som vil pågå i hele planperioden.
- Skeivt Kulturår 2022 skal markeres gjennom utstillinger, forskningsprosjekt og ulike arrangement.
- Ved Bergens Sjøfartsmuseum skal utstillingene og publikumsområdene fornyes.
- Kommandobunkeren i Sandviken som besøksarena skal ferdigstilles innen 2023.
- Ved Herdla Museum skal en satse på et variert tilbud gjennom temporære utstillinger
- Ved Bjørn West museet: «Russarleiren på Matre» - for å fullføre de permanente utstillingene i båthuset.
- Fjell Festning: I perioden 2022-2025 skal utstillingene i Kanonbrønnen og i Hovedinngangen fornyes.

Utviklingsarbeid:

- Utrede muligheter for felles innlån av temporær utstilling med objekter med x-faktor og stort publikumspotensial. Formål: Styrke MV sin faglige profil og omdømme. Marked- og kommunikasjonsansvarlige må involveres.
- Utvikle Kystmuseet i Øygarden til en arena for aktiviteter og læring knyttet til livet, ressurser, næringer og naturen på vestlandskysten.

Museum-skole samarbeidet

Et annet viktig satsningsområde vil være en videreutvikling av museum-skole samarbeidet gjennom MuseumsLosen. Vakante museumspedagogstillinger bør besettes. Produksjon av digitale for- og etterarbeid til undervisningsoppleggene skal prioriteres i planperioden.

Videreutvikle undervisningstilbud for aktører som Travelmate, Aktive Fredsreiser og Hvite Busser for Bjørn West Museet, Fjell festning og Nordsjøfartmuseet.

Arrangementer

Vi skal tilby et bredt spekter av arrangementer tilpasset ulike målgrupper. Alt fra store familiearrangement, foredrag for spesielt interesserte, konserter og ulike typer kaféer (demens-, trille, pensjonist- og strikke-).

Faglig oppdatering

Det skal legges til rette for at formidlerne i MV holder seg orientert om formidlingsfeltet generelt og det digitale formidlingsfeltet spesielt. Kompetanseheving gjennom f.eks. kurs og seminar skal prioriteres.

8. mai-markering, Telavåg

Avduking av Fredrik Kayser-byste, Matre, Bjørn West Museet. Foto: Arne Berg

Torpedobatteriet, Herdla museum

6.0. VEDLEGG:

6.1. Undervisningsopplegg ved de ulike avdelingene

Nedenfor er et oppsett med undervisningsoppleggene ved de ulike avdelingene i Museum Vest per okt. 2021. På nettstedet www.mulo.no finner en til enhver tid oppdatert oversikt over de undervisningsoppleggene Museum Vest tilbyr.

Bjørn West Museet

- Var det krig på stølen vår? 1 – 7 klasse
- Omvisning, tur i nærmiljøet, “oppgåver”, egne fortellinger, refleksjonar.
- Bli kjent med 2. verdenskrig og motstandsgruppa Bjørn West – i Masfjordfjella. 8. kl -->

Det Hanseatiske Museum og Schøtstuene

- Bryggens hemmeligheter! 1.-4. trinn.
- Bevar meg vel! Bryggen eller Hansa Waterland? 4.-7. trinn.
- Handel, makt og religion. 8.-10. trinn + videregående.
- Besøk Schøtstuene! - Tilpasses alle. (hele året)

Fjell festning

- En times omvisning i Hovedbunkeranlegget. Om anlegget ut ifra de rommene som er innredet i museet: modellrom (med modeller av slagskipet «Gneisenau» og trippelkanonen på Fjell), kanonbrønn, ammunisjonsrom, aggregatrom, museum med utstilling av effekter fra krigens dager, vaskerom, toalett, lugarer, storkjøkken, telefonsentral og nærforsvarsstillinger inni bunkeranlegget. Tilpasses ulike trinn.
- Nytt opplegg. Bare for Den kulturelle skolesekken. Samarbeidsprosjekt med Nordsjøfartmuseet. 9./10. trinn.

Herdla museum

- Livet i fjøra. 1.-7. trinn
- Fuglane på Herdla. 1.-9. trinn + vidaregåande + høgskule/Universitet.
- Herdla gjennom varm og kald krig. 8.- 10. trinn + vidaregåande
- Trygg i båt. 6.-8. trinn.
- Drama/leik/tur for førskuleborn + 1-2. trinn.
(Alle opplegga går over heile skuledagen)

Kystmuseet i Øygarden

- Jul i Øygarden. 1. trinn. (nov/des)
- Steinalderdag på Kystmuseet. 4. trinn. (april/mai)
- Naust og byggeskikk. For 6.-7.trinn (mai/juni)
- Fiskeforskerskolen. Biologi for 5.-7. trinn. (på forespørsel hele året)
- Øygarden i gamle dager. Kulturhistorie for 5.- 7. trinn.
- Den blå åkeren. Oppdrett i dag, og oppdrett i historisk perspektiv. 5-7, og 8-9 trinn. (høst/vår, avhengig av at det er fisk i anlegget og litt avhengig av været)

Nordsjøfartmuseet

- Livet under krigen, i motstand og samarbeid. 8.-10. trinn og vidaregåande skule.
- App "Telavåg 1942" Virtuell vandring i Telavåg. Vidaregåande skule.
- Elevbesøk ved prosjektarbeid. Alle elevar.
- DKS-opplegg for Øygarden-elevar i 9./10.trinn. Undervisning ved Fjell festning og Nordsjøfartmuseet.

Norges Fiskerimuseum

- Besøk Fiskerimuseet: Barnehage, Barneskole, Ungdomsskole, Videregående Skole
- Dra på fisketur i museet: Barnehage + 1. trinn
- Tverrfaglig havbruk (Storeblå): Fra 9. trinn
- En glad laks?: Fra 7. trinn

Bergens Sjøfartsmuseum

- Vikingtid. Grunnskolen (6. trinn) – VGS - Voksenopplæringen UiB/NHH
- Utvandringen til Amerika. Grunnskolen. VGS.
- Utvandringen til Amerika – den gang nordmenn var migranter. For elever i språkopplæring ved Nygård skole (voksenopplæringen).
- Handelsflåten i krig. Ungdomsskoler, VGS, Voksenopplæring
- Vår ære og vår makt (norsk sjøfart 1800-1900-tallet). VGS. UiB/NHH
- Maritim byvandring med fokus på handel og sjøfart i middelalderen. Grunnskole (6. trinn.). Ungdomsskole. VGS. Voksenopplæring.
- Maritim byvandring med fokus på sjøfartshistorien fra middelalder til i dag. VGS. Voksenopplæring.

7.0 HANDLINGSPLANER FOR DE ULIKE AVDELINGENE